

Inatsisartunut ilaasorta, Aleqa Hammond
Siumut

Pillugu. § 36 imm. 1:

Avannaani qaleralinniarneq maanna unippoq. Amminik tunisisarneq maanna unippoq. Naalakkersuisut ilaqutariinnut inuuniarnerminnik akiligassaminnillu akilersuiinnarnissaminnut tunitsiviit unitsitsinerinit eqqugaasunut sunik pilersaaruteqarpat?

Naalakkersuisut pisarnermissut oqartarput, Kalaallit Nunaani immikkoortortanut ineriartortitsinissamut pilersaaruteqarnissaq pingaaruteqartoq. Qaqugu innuttaasut tamakku pilersaarutit malugisaqarfigissavaat?

Qujanaq Kalaallit Nunaata avannaata kitaani innuttannguatinnut tunngasunik apeqquteqaaternut.

Akissummut tassunga Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit ilanngussat pineqarput, aalisarneq amernillu tunisinernut tunngasut naalakkersuisullu siulittaasuata naalakkersuisoqarfianit sinerissami immikkoortortat ineriartortinnissaanut pilersaarummut tunngasoq. Isumaginninnermut Naalakkersuisoqarfik innuttaasunut eqqugaasunut aningaasaqarnikkut tapiissutinut tunngasunik ilanngussisimavoq.

Aallaqqaasiutitut paasineqassaaq, tassa pisut, aalisakkanut pisassiissutit tamakkeneri pissutigalugit ilaqutareeqartartoq, pilersorneqarnissamik aningaasartuutinullu aalajangersimasunut tapiiffiqineqarluni ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsilersarnermik ajornartorsiuteqalartarneq uteqqittartoq aammalu ilisimaneqarluartoq. Taamaattumik inuutissarsiutinut tunngavissat ataavartut kinguneqarluarsinnaasullu iluarsiiissutitut nassaarisariaqarput, ilaqutariit isertitaqarnissaannik periarfissiisut isumannaartariaqarput ukiukuttaaq.

Taakkununngalu ilannguttariaqassaaq, innuttaasut piffissap ilaannaani inuussutissarsiumminnik suliaqartartunut piffissani pitsaasumik isertitsiviusuni piffissallu ilaani annikinnerusumik isertitaqarfiusartumi piffissaagallartillugu katersiniarnissaq pingaaruteqartoq.

Tunuliaqut:

Aallaqqaasiullugu paasisitsissutigineqarsinnaavoq, 2010-mi qaleralinniarneq aqutigalugu inuussutissarsiummut tunngaviusoq 2009-mut naleqqiullugu ajornerunngimmat. Piviusumik 2010-mut Kalaallit Nunaata kitaata avannaani pisassiissutit Diskobugtimut 8.800 tons, Uummannamut 5.799 tons aamma Upernavimmut 6.500 tons. Tamannalu 2009-mut pisassiissutinut naleqqiullugu annikinnerunngilaq.

21. december 2010
Sullapnr. 2010-043071
All. upp. Nr. 524805

Postboks 260
3900 Nuuk
Oqa. (+299) 34 50 00
Allak. (+299) 34 66 66
E-mail: in@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Kisianni Uummannami Upernavimmilu ingerlatsiviusimasuni aalisartut qalerallit taakku siusinnerusumiit sukkanerusumik piasisimavaat. Piasarnej malillugu isumaqarpoq, tassa nalinginnaasumik ukiumut qalerallinnit aalisarnikkut isertittakkat nalinginnaasumiit sivi-kinnerusumik isertinneqarsimasut.

Taamaasilluni aalisariutit aalisarluarnerpaajusut sulii pitsaannerusumik aalisarluarner-paanngorsimallutik, tamannalu tunngaviuvoq pitsavissuaq. Taamaattorli sinerissamut qanittumi aalisariutit ilaat sananeqarnermut tunngasutigut ajornartorsiutaat erseqqarin-nerulersippaat. Aalisariutini isertitaqartarnej assigijartumik agguarsimanngilaq - ataa-siakkaat sinerissamilu agguataarsimanerit eqqarsaatigalugit. Aalisariuterpassuit taa-maasillunilu aalisartorpassuit qalerallinniarnermit tunisartakkaminnit annikitsunik isertita-qartarput. Aalisariutit ikittunnguit qalerallitsigut isumalluutit annersaata ilaa piasarisarpaat tamatumanngalu pitsaasorujussuarmik iluanaaruteqartarlutik.

Amernik tunisisarnermut tunngasoq apeqqut naammassisassaqaq allaanerulaartuuvoq, tassami sikunerani nalinginnaasumik amernik tunisisarnej tapertatut atornejartarmat ilutigisaanillu, tamanna Qaasuitsup Kommuniata ilaani avannarpasinnerusumi amerla-soorpassuarnut pisortani akissarsiaqarluni sulisartuunerup saniatigut isertitaqarfissatut periarfissatuaammat.

Sinerissami immikkoortortat ineriartortinnissaannut pilersaarut.

Qulaaniittut tunuliaqutsiullugit pingaaruteqarpoq, sinerissami immikkoortortat ineriartor-tinneqarnissaannut pilersaarummik suliami ilinniartitaanerit piginnaasanillu ineriartortitsi-nerit qitiutikkaanni kiisalu inuussutissarsiutinik pioreersunik alliarortunillu nutaanik ine-riartortitsinissaq.

Sinerissami immikkoortortat ineriartortinneqarnissaannut pilersaarutip aallarnersaataa-sunut tunngavimmut ilaatut Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuiso-qarfiup Qaasuitsup Kommunia qanimut suleqatigalugu sammisassaqartitsiniarnernut pikkorissarnerit arlallit pilersaarusiorsimavai ingerlallugillu. Siunertaavoq, pikkorissarnerit tamakku innuttaasunut suliffissaaleqinermit eqqugaasimasunit suliffeqarfimmik isertita-qarfiulluurtumik nutaamik pilersitsinissaat. Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup Qaasuitsup Kommunerpiaani qulaani eqqaaneqartut ajornartor-siutit pissutigalugit suliniutinut saniatigut aningaasat agguagassat immikkoortissimavai.

Aningaasaatit suliniutinut tulleriinnut atornejarsimapput:

Imaatigut sulilernissamut pikkorissarnerit ilaatigut tuluttut, ikiueqqaarneq, imaatigut isu-mannaassuseq, kraninut kivittaatinullu allagartartaarnissamut ilinniartitaanertalerlugit. Aalisakkerivimmi sulisussatut pikkorissarnerit ikiueqqaarnissamut, isumannaassuser-mut, nioqqutissiornermi eqqiluisaarnej kivittaatinullu ilinniartitaanertalerlugu. Tamakkua-lu saniatigut aalisartunut VHF-it pillugit, imaatigut isumannaassusermut, ikiueqqaarner-mut pikkorissarnerit ingerlanneqarsimapput.

Piareersarfiit Qitiusumik ilinniarsiillu suleqatigalugit pikkorissarnerit ingerlanneqarsi-mapput. Imaatigut sulilernissamut pikkorissarnej misiliummik pilersaarutitut ingerlanne-qarpoq, taannalu annertuumik soqutigineqarsimavoq. Katillugu 75-inik pikkorissarnis-samut inissaqartitsisoqarsimavoq.

Aammali najukkami suliffissarsiuussisarfiup akisussaafigaa Piareersarfik suleqatigalugu suliniutinut pilersarusiornissaq aammalu suliffeqanngitsunut anguniagaqarluartumik sammisaqarnissamat neqeroorutit. Anguniagaasoq tassa, innuttaasut periarfissat anner-tunerpaat naapertorlugit allannguutaasartut aqussinnaassagaat, inuussutissarsiornerup iluani pilersartuq ukiup ilaatigut nikerarnerit kingunerisaanik aammalu inuussutissar-siummik allannguinerup kingunerisaanik inuussutissarsiutinut immikkoortortaasut iluini aaqquissuusaanermut naleqqussarneq aqutigalugu aammalu assersuutigalugu aatsi-tassat takornariaqarnerullu iluini ineriartornerup kingunerisaanik nutaanik suliffissaqaler-neq taamaasillunilu inuussutissarsiornikkut immikkoortortat taakkununnga atassutillit. Sinerissami immikkoortortat ineriartortinnissaannut pilersaarutip ajornartorsiutit allaase-rineqartut ilaat akuersaarniarlugit sinerissamat qanittumi aalisarnerup nutarternissaanik suliniuteqarportaaq.

Naatsorsuutigineqassaaq, Naalackersuisut 2011-p aallartinnerani sinerissami qanittumi qaleralinniarnermik ingerlatsinermut pilersaarut 1. januar 2012 atuutilertussaq akueris-sagaat. Ilimagineqarpoq 2011 tassaassasoq ukioq ikaarsaarfik, maannakkumut malitta-rissanut tunngatillugu taamaallaat annikitsumik allannguinerup ingerlatsisoqassasoq.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfiup ataani suleqatigii-sitanit ingerlatsinissamat pilersarusiamut missingiut suliarereerneqarsimavoq, KNAPK-imik, KANUKOKA-mik Pinngortitaleriffimillu ingerlatsinermi ingerlaavartumik ataatsi-meeqattaarsimavoq.

Sinerissamat qanittumi qaleralinniarnermut ingerlatsinermut pilersarusiamut siunertaa-soq tassa:

- Aalisarnerup aaqquissugaaneranik allanguineq, siunissaq ungasinnerusoq isi-galugu aningaasaqarnikkut immiut akilersinnaasunngorlugu aalisarnermut peqataasut amerlinissaannik isumannaarinnittussaq,
- Aalisarnermi aalisariutit angisuut mikisullu eqqarsaatigineqassasut, taamaasil-luni taakku aalisariutit toqqaannartumik imminnut unammilissanngimmata.
- Aalisarnerup annikillisinneqassasoq, taamaasillunilu uumasusseqartutigit pin-guutitut siunnersuineq qaangerneqassanngitsoq.

Imarisaasut pingaarnert uningaannarnissaat ilimagineqarpoq, sinerissamat qanittumi aalisarnermut TAC-i ataaseq aalajangiiffineqassasoq, angallatinut anginerusunut, minnerusunullu agguanneqassapput (umiatsiaaqqat). Angallatinut anginerusunut ataa-siak-kaanut tuniuminartunik pisassiissutinik eqqussisoqassaaq (IOK), angallatinulli min-nerusunut paggatassatut taguutilimmik aalisarnerup ingerlatsiinnarneqassasoq. Tassunga ilaavoq, aalisarnerup ukiumut tamarmut siammarnissaa isumannaarniarlugu qaamma-tikkaartunik pisassiissutinik eqqussisoqassasoq. 2011-mi tamanna angallatinut tamanut atuutissaaq, 1. januar 2012-miilli angallatinut minnernut atuutilissaaq.

Taamaasilluni sinerissami immikkoortortat ineriartortinnissaannut pilersaarummik suliaq ilusinkkiartuarpooq annertusiartortumillu ersarissunik inerneqariartuaassalluni. Piffissa-mi aggersumi kommunit Namminersorlutillu Oqartussat ilaatigut kommunit namminneq ineriartortinnissamat anguniagaat tunuliaqtsiullugit annertunerusumik suliniut erseqqis-sarniarpaat. Naalackersuisut 2011-mi Inatsisartut ataasimiinnissaannut tamanna pillugu erseqqarinnerusumik nassuiaammik saqqummiussiniarput.

Innuttaasunut eqqartorneqartunut toqqaannaartumik aningaasaqarnikkut tapersorsorneqarneq

Ilagutariinnut piffissap ilaannaani inuussutissarsiumminnik sulliaqartartunut piffissani pit-saasumik isertitsiviusuni, piffissallu ilaani annikinnerusumik isertitaqarfiusartumi piffis-saagallartillugu katersiniarnissaq pingaaruteqartoq.

Kisianni ilaqutariit ilaannut ajunngitsumik qaangiiniarnissamut aalisarnerup tunitsiviillu ammaqpinissaasa tungaanut naammattunik isertitaqarniarnissaq ajornakusoorsimavoq. Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15, 20. november 2006-imeersoq, kingusinnerusuk allannguuteqartoq naapertorlugu ilaqutariinnut tamakku-nunnga ikiorserneqarnissamut periarfissaavoq.

Piniartut aalisartullu innuttaasutulli allatuut inatsisinit piumasaqaatinik naammassinnik-kunik pisortanit ikiorsiissutitik pisartagaqarnissamut pisinnaatitaaffeqarput. Pisortanit ikiorsiissutitik pisartagaqalernissamut aallaaviusoq tassa, aalisartut piniartullu innuttaa-sutut allatuulli, pisortanit ikiorsiissutitik pisartagaqassagunik, suliffeqarnermut piareer-simassasut. Tassungalugu atatillugu piniarsinnaanermut allagartamik tunniussinissaq pil-lugu piumasaqaatitaqanngilaq.

Pisortanit ikiorsiissutit pillugit peqqussummut siunertaasoq tassa innuttaasunut tamanut Kalaallit Nunaaniittunut allatullu imminnut ikiorsinnaanngitsunut aningaasaqarnikkut aju-tuunnissami ikiutissanik pilersitsinissaq. Aalajangersagaq taanna aalisartunut piniartu-nullu piffissani iluamik naammattumik isertitsivigisinnaasaminnik inuussutissaqarfigisin-naanngisaminni., ima isumaqarpoq, nammineq immunnut ilaqutaminnillu pilersorsin-naanngiffisaminni.

Isumaginninnermut Naalakkersuisoqarfiup pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peq-qussutaat pillugit ilitsersuut suliarisimavaa, pingaarnerusumik kommunit inunnik isuma-ginnittoqarfinnut sakkussaannerusoq. Ilitsersuut taanna piniartut aalisartullu pisortanit ikiorsiissutitik pisartagaqalernissaminnut periarfissaat immikkoortortamik imaqarluartu-mik nutaanik ilaartorneqaqqammerpoq.

Pisortanit ikiorsiissutit pillugit ilitsersuut ugguaa takuneqarsinnaavoq www.nanog.gl .

Inussiarnersumik inuulluaqqsillunga

Maliina Abelsen